Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200, з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 201. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 18-го ВЕРЕСНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 18, 1980 No. 201. VOL. LXXXVII.

В Торонто відбудеться 7-ий Міжкрайовий з'їзд ТУІ

Ню Йорк, Н.Й. (Інф. Бюро ТУІА). — Згідно з повідомленням Управи Світової Репрезентації Товариств Українських Інженерів, в днях 15-16 листопада 1980 року в Торонто відбудеться 7-ий Міжкрайовий З'їзд Товариств Українських Інженерів.

Підготовою З'їзду займається комітет в складі: інж. Методій Борецький — голова, інж. Ярослав Соколик — заступник голови, та інженери Ю.Гончаренко, В. Гнатківський, О. Глют, Ю. Базилевський, І.Заяць, В. Яримович, В.Маґун, В.Володюк, Р.Андрейчик, С. Процюк, Т.Грицай, П.Шиприкевич, Н.Шехович, М. Гончаренко, Д. Мосора-Франкен, Є. Івашків і Д. Григорчук — члени.

Діловий комітет в Торонто очолив інж, Я.Соколик, а членами є інженери Р.Андрейчик, Н.Чорний, Ю. Сеньків, В. Яріш, Ю. Курис, К.Брикович, Є.Дуткевич М. Гринь, І. Дейчаківська, П.Бубела і Ю.Бабій.

В програмі З'їзду будуть ділові наради, затвердження статуту Федерації Товариств Українських Інженерів, вибір керівних і контрольних органів федерації, технічно-наукова конференція, технічні виставки, бенкет, мистецька програма, равт та відвідини українських установ Торонто.

В справах З'їзду слід звертатися до ЗСА до інж. Р. Андрейчика (1950 Brandon Road, Westover Woods, Pa. 19401; tel. (215)539-0638, а в Торонто до інж. Я.Соколика (50 Deleware Ave., Toronto, Ont. M6H 2S7; tel. (416) 750-4475); а в справах замовлення кімнат треба звертатися безпосередньо до Шератон Центру (123 Queen St. W.,Toronto, Ont. M5H 2M9; tel. (416) 361-10000).

Пластуни повернулися до зайнять

Ню Йорк, Н.Й. (М.М.) — Пластова молодь зібралася у п'ятницю, 12-го і суботу, 13-го вересня у Пластовому Домі при 2-ій Авеню, 12-го і 13-го вересня ц.р., щоб тут святочно розпочати свої повакаційні заняття у Ню Йорку.

Смагляві лиця юних пластунів були наглядним доказом їхнього перебування серед природи. Вони радо зустрілися, щоби розповісти про свої переживання, і щоби зачати зайняття. Грімким — „СКОБ" і пластовим гимном відкрито збірку юнаків і юначок о год. 7-ій вечора, 12-го вересня ц.р., у присутності батьків та проводу Пластової Станиці Ню Йорку.

Для Маркіяна Соневицького з 3-го куреня УПЮ-ів, учня Малої Семінарії в Римі, ця звірка мала не абияке значення, бо він під час неї склав присягу та став дійсним членом юнацтва.

Старша пл. Мирослава Гнатківська перечитала наказ, у якому станична, пл. сен. Ольга Кузьмович, привітала юнацтво, підкресливши взірцеве сповнення їхніх обов'язків під час вакацій. В наказі зокрема відмічено і складено ґратуляцію пл.розв. Уляні Лисняк, з 30-го куреня, за здобуття чотирьох перших місць у легкоатлетичних змаганнях на IX Українських Спортових Ігрищах Молоді „УСІМ" 1980, в дні 28-29-го червня, на оселі СУМ-А в Елленвілі, Н.Й., і за здобуття першого місця серед юначок на VII спортово-вишкільному таборі, ім Осипа Карачевського, на „Вовчій Тропі" в Іст Четґемі. Пл. учасникові Тимішеві Ганкевичеві, з 9-го куреня, за здобуття першого місця серед юнаків на спортово-вишкільному таборові ім. Осипа Карачевського, а пл.розв, Ромі Кушнір, із 30-го куреня, за здобуття чотирьох золотих медалів у плавацьких змаганнях на „Союзівці", в часі „Дня Праці". Поґратульовано також пластункам розвідувачкам, Любі Вижницькій, Ксені Зелик і Христі Певній, з 18-го куреня, за успішне закінчення вишколу інструкторок на таборі „Школи Булавних" на „Вовчій Тропі". За взірцеве виконання своїх важких обов'язків, при прощанню новачки бл.п. Соні Богачевської, членки роя „Підсніжки", 8-го Гнізда, яка відійшла на вічний вогник 31-го серпня ц.р., висловлено признання усім пластунам і пластункам, а зокрема сестричкам пл.розв. Тані Поритко і Оксані Хемич.

Збірка новацтва і наймолодших „Пташат" відбулася у суботу 13-го вересня, о год. 1-ій по полудні. Гніздова, ст.пл. Марта Зелик, відкрила збірку кличем „Готуйсь". О. Лев Ґолдаде, ЧСВВ, член куреня „Червона Калина", привітав новацтво і „Пташат", закликаючи, щоб вони були добрими українцями, пам'ятали про обов'язки супроти української Церкви, школи і Пласту та були гордістю батьків та громади. Спільною молитвою, „Отче Наш" і „Богородице Діво", та співом новацької пісні, „Ми діти українські", закінчено збірку. Відтак новацтво розійшлося по гніздам до своїх зайнять.

Пластова Станиця в Ню Йорку вписує дітей до Пласту кожної п'ятниці, від год. 6-8-ої вечора та кожної суботи від 1-2:30 по полудні.

„ТРИБУНА ЛЮДУ" ЗАКЛИКАЄ ДО ЧИСТКИ КОМПАРТІЇ

Варшава, Польща. — Газета „Трибуна Люду", орган польської Комуністичної партії, у редакційній статті, закликає керівництво провести докладну перевірку партійних кадрів і вичистити Компартію від корупційних елементів. У статті сильно наголошується перекупство під впливом якого, на думку газети, попали численні партійні і урядові особи, які з особистих мотивів і мотивів наживи, порушують загальні принципи, які зобов'язують, мовляв, членів партії.

Закордонні дипломати і деякі дисиденти в Польщі висловили думку, що стаття у „Трибуні Люду" вказує на замір нового керівництва, очоленого Станіславом Канею, провести вже в найближчому майбутньому широкозакроєну партійну чистку, яка може також поширитись на уряд, і переведення в ньому численних змін та пересунень на найвищих становищах. Крім того, — звертають увагу західні кореспонденти, — редакційна стаття в партійному органі прийшла у висліді майже однотижневих нарад Центрального Комітету Компартії і провінційних комітетів, які домагалися перевірки партійного апарату насадженого попереднім керівником Компартії Едвардом Ґєреком і позбавлення їх упривілейованого становища, яким вони користувались за дозволом Політбюра і яке майже на протязі 10-ох років толерував Ґєрек, спираючись ввесь час на ці корупційні елементи.

Після появи цієї статті серед народу почали поширюватись чутки про великі зміни, які наступлять в короткому часі, і списки із прізвищами корупційних керівників з Компартії і уряду. Покищо не відомо хто саме поширює ці списки і чи за цією акцією не стоїть Політбюро, яке зацікавлене не так прочищенням атмосфери, як викиненням з партії беззастережних прихильників Едварда Ґєрека ще перед заповідженим на грудень 1980 року партійним з'їздом.

Як відомо, Станіслав Каня, теперішній перший секретар польської Комуністичної партії, відбуває часті поїздки в терен і пробує не тільки привернути дисципліну серед членства Компартії, але також довіря робітництва до уряду і Політбюра, фактичного керівника і унапрямлювача теперішньої політики в Польщі, яке, очевидно, діє під диктатом Москви. У своєму першому і пізніших виступах Каня закликає робітників до „вірности соціялістичним ідеалам" і, відмінно від Ґєрека, не обіцяє багато польському народові, а радше намагається змальовувати картину затяжної економічної кризи, якщо робітництво продовжуватиме страйки, як це тепер діється у багатьох місцевостях Польщі. Щоб дати приклад здійснювання програми чистки, польська прокуратура розпочала слідство проти колишнього керівника державної телевізії Мацєя Щипаньского, якому прокурор закидає перекупство і особисту наживу за кошт держави.

Партійні чинники почали також нагінку на дисидентів, називаючи їх „антисоціяльним елементом". Дисиденти з Комітету оборони робітників категорично заперечують закид кажучи, що вони не є політичною партією, а тільки суспільно-громадською установою, яка обороняє інтереси польського народу.

Москва домагається видачі вояка в Кабулі

Вашінгтон. — Уряд Совєтського Союзу наполегливо домагається видачі совєтського вояка, який як відомо, скривається у приміщеннях американської амбасади в Кабулі і попросив Уряд ЗСА надати йому право політичного азилю. Домагання було висунене совєтською амбасадою в Кабулі і підтримане афганським урядом та численними поліційними з'єднаннями, які тримають під суворою військовою контролею приміщення американської амбасади.

Державний департамент дещо затурбований долею 14-ох американських дипломатів і працівників амбасади, бо афганські власті, може навіть під намовою їхніх совєтських протекторів, можуть пробувати вжити сили, щоб схопити совєтського вояка, прізвища якого з причин безпеки покищо не подається до загального відома. СССР, який вдержує в Афганістані 85,000 вояків і сотні своїх „цивільних" дорадників, безперечно має великий вплив на насаджений ним маріонетковий уряд і може кожну справу перерішити у свою користь, — кажуть західні дипломати.

Джон Г. Траттнер, речник Державного департаменту, заявив кореспондентам, що Уряд ЗСА поінформував Москву докладно про ці справи і висловив надію, що не буде зроблене жадне потягнення, яке могло б виставити на небезпеку американський персонал амбасади. Дейвід Д. Нюсом, заступник державного секретаря для політичних справ, стрінувся у вівторок, 16-го вересня ц. р., із совєтським амбасадором Анатолієм Добриніним, намагаючись склонити Москву, щоб вона погодилася на перевезення совєтського вояка до ЗСА, якщо він собі цього бажає. Покищо немає офіційної совєтської реакції на це прохання, але амбасада СССР в Кабулі продовжує ставити свої вимоги щодо повернення вояка. Траттнер натомість заявив, що „ми не наміряємось видавати втікача".

Державний секретар Едмуд Маскі має вже визначену на 25-го вересня зустріч із совєтським міністром закордонних справ Андреєм Ґромиком в Ню Йорку і Уряд ЗСА надіється, що до цього часу буде розв'язана справа вояка-втікача. ЗСА побоюються, щоб не повторити помилки, яка була зроблена із Сімасом Кудіркою і яка викликала була сильну реакцію американської спільноти.

На Союзівці з успіхом пройшов тенісовий турнір УНСоюзу

Союзівка. — Не зважаючи на зливний дощ в неділю, який двома наворотами змочив корти, 12-ий з черги запрошеневий тенісівий турнір за чаші УНСоюзу пройшов тут з успіхом.

Турнір, що його кожного року влаштовують інж. Юрій Савчак і Зенон Снилик в рамках Днів УНСоюзу пов'язаних з вибором „Міс Союзівки" та інших культурно-розваґових програм на цій оселі УНСоюзу, проходив в групі 16-ох чоловіків і 8-ох сеньйорів.

У групі чоловіків, найсильніший від початків цього турніру, вперше перемоги добився колишній п'ятикратний крайовий чемпіон Іван Дурбак, не програвший ніодного сета у чотирьох раундах цього дводенного турніру та елімінуючи у фіналі д-ра Зенона Матківського вислідом 6-1, 6-1. Таким вислідом Дурбак переміг у чвертьфіналі молодого Юрія Цікала, а у півфіналі дозволив Юрієві Савчакові виграти тільки одну гру, що свідчить про знамениту форму переможця. Д-р

(Закінґення на стор. 3)

(Фота: ред. Рома Гадзевич)

Переможець Іван Дурбак (перший зліва) і фіналіст д-р Зенон Матківський (другий справа) одержали нагороди УНСоюзу від Орисі Ганушевської і проф. д-ра Богдана Гнатюка.

У ВАШІНҐТОНІ ВІДБУЛОСЯ УРОЧИСТЕ ПОСВЯЧЕННЯ СОБОРОВОГО ЦЕНТРУ І ВМУРУВАННЯ НАРІЖНОГО КАМЕНЯ

Д-Р З. БЖЕЗІНСКІ ПЕРЕДАВ ПРИВІТ ВІД ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА

Вашінґтон (Я.Г.). — Біля 2,000 вірних з різних осередків українського життя, численні ієрархи й духовенство Української Католицької Церкви та визначні українські й американські особистості, включно з дорадником президента Джіммі Картера у справах державної безпеки, д-ром Збіґнєвом Бжезінским, взяли участь у посвяченні парафіяльного соборового центру після закінчення першої фази будови Українського Католицького Крайового Собору Пресвятої Родини та вмурування наріжного каменя в другу частину будови, що відбулось тут в неділю, 14 вересня.

Наріжний камінь, як відомо, поблагословив Папа Іван Павло II 7-го жовтня ц. р., під час перебування у Вашінґтоні в рамках довших відвідин ЗСА.

Вже довго перед початком урочистостей, тобто перед 1-ою годиною дня, на великій площі-понад три акри-на горбку, в центрі католицьких церковних установ Америки, межа в межу з українською Колеґією св. Йосафата, збиралися численні учасники, серед яких винятково багато було молоді. Центром усіх розмов був цей великий почин, на який рішилися місцевий український католицький парох і церковна громада.

Вже сама площа є величезним здобутком. Її кошти — понад 300,000 долярів. Але з допомогою поспішили вірні Української Католицької Церкви, як і взагалі українські громадяни з цілої країни, бо йшлося про центральну святиню в столиці ЗСА. Як подає друкований звіт, який роздавано всім учасникам, дотепер здекляровано півтора мільйона долярів, з того майже мільйон уже вплачено, а дальші вплати й декларації напливають. Треба ще мільйон долярів, але ініціятори сподіваються, що українська громадськість зі своїми пожертвами на це велике діло не забариться.

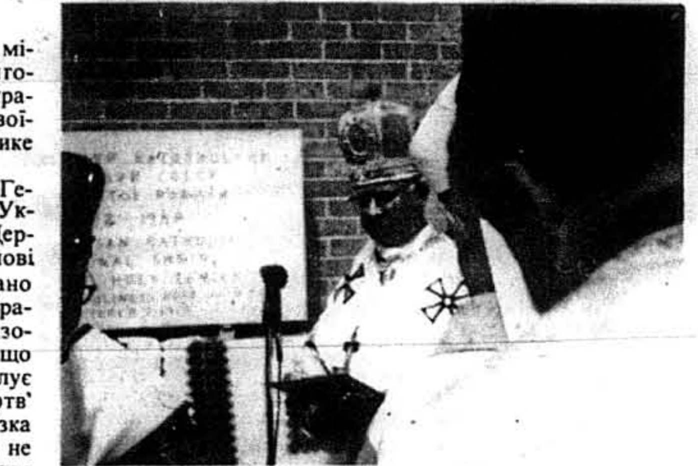
Архиєпископ Максим Германюка, митрополит Української Католицької Церкви в Канаді, у свому слові підкреслив: „Людині дано прагнути великого. І українська людина неодноразово дала й дає свідоцтво, що на великі діла вона не жалує ні труду, ні зусиль, ні жертв"

Місцеві старожили розказували як „казку, в яку не хочеться вірити, доки її власними очима не побачиш", про ті початки, як українська католицька громада Вашінґтону прагнула разом з такими громадами інших народів, з яких виросли ЗСА, придбати свій „куток" у сусідньому католицькому храмі — Кетолік Шрайн оф Америка —, які були труднощі й кошти. Але вже давно, ще за Митрополита Константина Богачевського виринула думка побудувати щось свого окремого, великого, гідного української громади і столиці ЗСА. Але щойно декілька років тому впало рішення взятися до цього діла.

Невелика числом, але велика вірою громада, на чолі з двома скромними, спокійними і майже завжди усміхненими отцями, парохом — Степаном Шавелем і Йосифом Деницуком, його заступником, обидва монашого чину ЧНІ, взялася до цього титанічного діла і за менше, як п'ять років здвигнено святиню, якої перший поверх уже стоїть, а будова самого Собору почалася власне в ту суботу, 14-го вересня, вложенням посвяченої плити. Напис на плиті: Український Католицький Собор Пресвятої Родини 988-1988 - Ukrainian Catholic National Shrine of The Holy Family. Храм присвячений 1000-річчю хрищення України.

Урочистості почалися процесією з Колеґії св. Йосафата на площу святині. Три архиєпископи — митрополит Максим, архиєпископ Мирослав Любачівський з Філядельфії, Па., і архиєпископ Джеймс Гиккі з Вашінгтону та єпископ Василь Лостен вели її. Процесія окружила півколом плиту для урочистого посвячення. Митрополити і Архиєпископ відмовили по черзі молитви, опісля митрополит Максим відчитав по українськи грамоту вмурування наріжного каменя, після нього о. Шавель від-

(Закінчення на ст. 3-ій)

(Фота: Р. Маринович)

Митрополит Української Католицької Церкви в Канаді Максим Германюк виголошує слово в часі посвячення наріжної плити, що її поблагословив Папа Іван Павло II, біля Українського Католицького Собору Пресвятої Родини у Вашінґтоні.

Д-р Збігнев Бжезінскі виголошує привіт президента Джіммі Картера у Вашінґтоні в часі посвячення наріжної плити.

У світі

РАДА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ в Туреччині, найвищий тепер після військового перевороту державний орган, який очолює генерал Кенан Еврен, а в склад якого входять командири турецьких збройних сил, декретом номінував новий турецький уряд на місце старого, який ця ж Рада розв'язала. Попереднього прем'єра Сулеймана Деміреля Рада звільнила з обов'язків і тримає покищо з огляду на його безпеку у відокремленні. Новим прем'єром став Турґут Озаль, економічний дорадник і близький співробітник попереднього уряду.

СОВЄТСЬКІ ПРЕДСТАВНИКИ СТВОРЮЮТЬ щораз важчі труднощі на підготовчій конференції в Мадриді, яка випрацьовує програму й процедуру для головної конференції розгляду застосування Гельсінкських кінцевих домовлень, що почнеться у листопаді в цьому ж місті. Совєтські делеґати на теперішніх нарадах в Мадриді вимагають всебічних обмежень для головної конференції. Обмежень стосовно програми, форми і процедури виступів, також вони вимагають скорочення всякихпаралельних нарад, чи виступів, у яких брали б участь суспільно-громадські й політичні діячі. Зокрема вони не погоджуються на дебату над непошануванням людських прав у різних країнах, а тим самим у СССР. Делеґації невтральних країн відкинули вимоги совєтської делеґації — наради в п'ятницю 12-го вересня перервано, а дати дальших нарад ще не заповіджено. Дальші спроби узгіднення переводитимуть у закулісових, закритих приватних розмовах.

У МІСТІ РАМАЛЛЯҐ, ІЗРАЇЛЬ, ізраїльський суд засудив рабина Маєра Кагане на дев'ять і пів місяця тюрми за демонстрації проти двох палестинсько-арабських посадників міст. Рамалляґ лежить на правому березі Йордану, на території, яка до війни 1967 року належала королівству Йорданії. В цьому місті, як і в недалекому Наблюсі, куди він прибув з групою членів своєї терористичної організації, М. Кагане намагався прогнати їхніх посадників застрашуванням. За те його арештовано і поставлено перед ізраїльський суд. Перед судом ставав Кагане з тюрми, де він відсиджує сьомимісячний присуд за нелеґальне намагання відбути публічну доповідь в одній зі заль Гебрайського університету в Єрусалимі.

З НАГОДИ ПЕРЕБУВАННЯ у Західній Німеччині заступника державного секретаря Воррена М. Христофера, канцлер Західньої Німеччини Гальмут Шмідт заповів, що він відвідає ЗСА в днях від 19-20-го листопада ц. р. Ціллю тих відвідин буде зустріч з новообраним Президентом ЗСА, без огляду на те, хто ним буде. Повідомляючи про те, Шмідт поінформував про відповідь Л. Брежнєву на його листа в справі розмов на тему роззброєння країн Заходу й Сходу. Деталів того листа, ані відповіді на нього Шмідт не подав. Власне в справі тих майбутніх розмов на терен Західньої Німеччини прибув Христофер.

В Америці

ЗБІҐНЄВ БЖЕЗІНСКІ, дорадник президента Джіммі Картера у справах крайової безпеки заявив, що Президент має намір підтримати в 1981 році прохання Савдійської Арабії, яка хоче закупити у ЗСА новочасні бойові літаки типу Ф-15, щоб тим самим зміцнити оборонну спроможність тієї країни проти мосулманських екстермістських держав, таких як Лівія, Сирія і Іран. Загально припускають, що кількакратне відкладання цієї справи було зроблене зі страху перед гнівом виборців жидівської національности, які противляться постачанню зброї для арабських країн, які, на їхню думку, можуть у будучому використати цю зброю проти Ізраїля.

СЕНАТОР БИРЧ БАЙ, голова спеціяльної сенатської підкомісії, яка займається перевіркою справи Біллі Картера заявив кореспондентам, що підкомісія наміряється знову покликати Біллі на повторне зізнання, щоб вияснити деякі розбіжні твердження зроблені ним деякими іншими особами, які виступали як свідки перед підкомісією. Сен. Бай зокрема затурбований багатьма місцями у свідченні Біллі Картера, де він на запитання членів підкомісії відповідає „я не пригадую". Це „не пригадую" свідчить радше про зумисне закривання деяких справ і подій, — заявив сен. Бай. Підкомісія покищо не вирішила чи у справі Біллі потрібно буде переслухувати президента Джіммі Картера.

КАРДИНАЛ ГУМБЕРТО МЕДЕЙРОС, архиєпископ Бостону, третьої найбільшої архидієцезії в ЗСА, гостро виступив у пастирському листі, який був прочитаний у 410-ох парафіях, проти тих кандидатів на публічні становища, включаючи також сенаторів і конґресменів, які проповідують і заступаються за абортами. У пастирському листі говориться, що особи, які будуть голосувати за такими кандидатами поповнять великий гріх. Пастирський лист кардинала Медейроса викликав контроверсію і широку дискусію в пресі Бостону й околиці.

МІЖ РОНАЛДОМ РЕҐЕНОМ і Джоном Андерсоном, кандидатом на президента, наступила домовленість про форму дебат, які, як відомо, відбудуться з рамени Ліґи голосуючих жінок у неділю, 21-го вересня ц. р., і яка передаватиметься крайовою телевізійною сіткою. Обидва кандидати ще раз висловили надію, що президент Джіммі Картер змінить свою думку і долучиться до дебат. У противному випадку крісло Президента стоятиме порожнім посередині плятформи, що вказуватиме на його відмову від публічної дискусії з обидвома названими кандидатами.

ЗГІДНО З ПЕРЕВЕДЕНИМИ ОПИТАМИ президент Джіммі Картер веде перед з Роналдом Реґеном у стейті Ілліной. Приблизно 27 відсотків запитаних висловились в користь Картера, а 23 в користь Реґена. Натомість у стейті Колорадо Реґен значно перемагає Картера одержавши 43 відсотки голосів запитаних, а президент Картер тільки 29 відсотків. Обидва опити були переведені в другій половині серпня газетою „Чікаґо Трібюн" і денверською дослідчою організацією.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays. Mondays, and holidays by the Ukrainian National Associatio nc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918
P O Box 346 Jersey City N J 07303

Військовий переворот у Туреччині

Військовий переворот у Туреччині, це ніяка несподіванка для тих, які протягом кількох місяців, слідкували за подіями в цій країні. Звичайно військовий переворот означає ніщо інше як те, що в даній державі створилася така ситуація, що спонукала представників війська розігнати цивільний і конституційний уряд, щоб рятувати країну від хаосу і безправ'я.

Цей приклад легко можна примінити до Туреччини, де демократичні провідники протягом довгих місяців не могли завести ладу серед зростаючого насилля та терору. І хоча збройні сили Туреччини виявили досить зрозуміння для цивільного уряду, одначе навіть їхній терпеливості мусів прийти кінець.

Коли генерал Кенан Еврен вирішив перебрати владу, військовий переворот пройшов без кровопролиття. Це сталося саме в тому часі, коли понад 2,000 турецьких громадян впали жертвою внутрішнього терору і коли дві більші політичні партії не могли індивідуально правити країною та не мали настільки гнучкости, щоб створити національну коаліцію.

Із проголошень нового уряду наглядно, що теперішня влада створилася на те, щоб рятувати демократію, а не знищити її. І тому, що речники нового уряду висловлюються за зміною конституції, можна сподіватися, що політичні партії і вільні вибори в майбутньому заперестануть вносити хаос та політичний двоподіл.

Проголошення нового уряду мають усі познаки щирости і бажання завести вкінці у цій країні порядок. Хоча колишні члени уряду є під домашнім арештом — їх не будуть судити. Але тому, що цей військовий переворот є уже третім з ряду — два перші були в роках 1960 і 1971 — існують побоювання, щоб такі перевороти не ввійшли в традиційну звичку військових кіл.

Ставка Америки, якщо йдеться про стабільність Туреччини, є надзвичайно велика. Бож Туреччина є не тільки буферною державою між Европою і Близьким Сходом, але вона є теж південносхідньою стежею НАТО, маючи спільний кордон із Совєтським Союзом та стоючи обличчям до Ірану. Американські інтереси сягають куди дальше як привернення до життя турецької демократії та виздоровлення турецької економії. Туреччина мусить проявити велику політичну гнучкість для об'єднання Кипру, тим робом підготовляючи шлях Греції до повороту в НАТО. Демократичні провідники колишнього уряду в Анкарі твердили, що слабкість та хиткість турецького уряду не дозволяли на певні й солідні концесії на Кипрі. Можна припускати, що теперішній військовий уряд виявив досить сили й доброї волі для наладнання конфлікту з Грецією, уможливлюючи цій країні поновно стати членом НАТО.

Ніхто з прихильників демократичного уряду не може оправдувати військових переворотів, одначе у випадку Туреччини існують певні узгляднюючі обставини, які вказують на те, що ті перевороти відбулися тільки ради добра цієї країни.

Для Америки і цілого західнього світу — привернення демократичного ладу в Анкарі та ефективне порозуміння з Грецією в справі Кипру, щоб в той спосіб підсилити НАТО членством Греції в Атлантійському Союзі та зміцнити цю оборонну систему в обличчі московських агресивних починів в Азії — це дуже важлива справа.

Роман Рахманний

РАХУНОК СОБІ: КУК 1940-1980

(3)

У жовтні 1980 року верховна установа українських організацій у Канаді — Комітет Українців Канади — не тільки підбиватиме підсумки за минулий термін своєї трирічної діяльности, але й оцінюватиме ту діяльність на тлі чотирьох десятків років свого існування.

Виникла ця надрядна установа внаслідок життєвих потреб, а зокрема для того, щоб розпорошені організовані сили української поселенчої громадськости в Канаді скоординувати для кожного поточного збірного зусилля. Координація була і є потрібна не лише для того, щоб припинити нерозбірливу полеміку і взаємопоборювання дрібних організацій і груп... Ні, суперечки, суперництво окремих товариств і навіть не завжди достойна полеміка не припинилися, бо це життєве явище в кожному вільному суспільстві. Тільки державний бук може втихомирити буйні голови і замкнути роти погрозою в'язниці. Вільне відкрите суспільство не затаює своїх суперечностей, але їх явнославно обмірковує, щоб виправити лихо і вдосконалити конструктивне.

Координація українських зусиль для досягнення українських цілей у даній державі чи й поза нею — ось головна вимога, що спонукала суперницькі організації в Канаді (подібно, як в Америці) укласти домовлення про рівноправність членів — складових організацій тієї надбудови. Оскільки це рішення зроблено добровільно без ніякого примусу з боку тієї чи іншої „домінуючої групи" в канадсько - українському суспільстві, то схвалений статут Комітету Українців являє собою народовладну „конституцію" тієї спільноти спільнот.

Перша цінність

Головна властивість Комітету Українців Канади — це рівноправність усіх складових організацій, незалежно від їхньої „величини", у вирішуванні головних питань канадсько-українського суспільства. Члени-засновники і пізніші кооптовані організації діють на принципах української духовости і політичних актів 22-го січня 1918 і 1919 років. Мета їхньої діяльности: творити українську присутність у державі, що має велику кількість культурно-національних меншостей у пропорційно невеликому населенні, розсіяному на велетенській території між трьома океанами.

З перших днів свого існування Комітет Українців Канади успішно репрезентував українську організовану громадськість перед загальнодержавною владою та всім канадським суспільством. Показником офіційного визнання тієї ролі Комітету було насамперед рішення канадського уряду діяти по лінії порад і закликів КУК та допустити до Канади, як імігрантів, тридцять п'ять тисяч переміщених осіб українського роду. А втім, роля Комітету Українців Канади у рішенні британського уряду прийняти колишніх вояків Української Дивізії, як поселенців в Англії, була якщо не вирішальна, то принаймні дуже важлива.

В обох випадках діячі КУК перемогли опір неприхильних бюрократів і різних груп тиску, що протиставилися іміграції українців після Другої світової війни. Подібний опір доводилося проламати тоді, коли українська громадськість у Канаді вимагала введення української мови до канадського радіомовлення на коротких хвилях в Україну. Такі радіопередачі розпочалися 1952 року. Цим своїм успіхом Комітет Українців Канади промостив шлях і польській мові, що пролунала в канадському радіомовленні 1953 року. Таким чином світ міг переконливо дізнатися про специфічний характер канадського населення та його меншости.

Черговий наслідок української організованости має ще далекосяжніше значення для майбутности всієї Канади. Оскільки українська група зуміла зберегти свою самобутність між двома асиміляційними каменями — канадцями англокельтського роду і франкоканадцями, то федеральний уряд 1971 року визнав плюралістичний характер канадського суспільства. Хоча державна Комісія для прослідження двомовности і двокультурности не мала того на меті, то все ж таки і та комісія, і канадський уряд мусіли погодитися з дійсністю. У Канаді є дві офіційні мови у федеральному діловодстві; але немає однієї офіційної культури, в якій повинні б „злитися" всі культурно-національні меншости.

Скільки таких груп і котрі з них збережуть свою самобутність до двотисячного року, залежатиме від їхньої власної живучости. Своїми законами і навіть фінансовими засобами канадський уряд — за схваленням усіх партій у парляменті! — зобов'язався допомогти кожній етнокультурній групі свого населення, яка виявить свою живучість і тривалість.

З того висновки, якщо б у Канаді не було численної франкомовної меншости з власними культурними й політичними установами, тоді дрібним етнокультурним групам імігрантів лед-

(Закінчення на стор. 4)

Ф. Лукіянович

„МІЙ БРАТ — БІЛЛІ"

На принятті із нагоди інавґурації президента Джіммі Картера в Білому Домі в січні 1977 року, до його сестри Рут підійшов Генрі Кіссінджер, познайомився та поспитав: „Чи можу завдати Вам особисте питання?" — Прошу! — була відповідь. — „Що представляє собою Біллі?"

Рут Стейплетон відповіла Кіссінджерові та всім іншим, хто цікавиться Біллі, написавши книжку „Мій брат Біллі", що появилась у видавництві „Гарпера і Рова". В скороченні, передаємо її зміст.

Уродині фармера земних горішків і бавовни Ирла Картера із Плейнсу, Джорджія, народилось четверо дітей: Джіммі Ирл, мол., у 1924 році, Ґлорія в 1926 році, Рут в 1929 році та Біллі в 1937 році. З вдячности за дев'ятьфунтового сина, який став його любимцем, батько подарував його матері кілька тисяч долярів.

Щоб син краще розвивався лікар приписав матері щоденно випивати три пушки пива. Жартуючи кажуть, що разом із молоком матері, Біллі всмоктував і пиво, молоко покинув, а пиво полюбив настільки, що пізніше цей напиток став його налогом.

Біллі розпещували сестри, але не Джіммі. Раз, заким йти до церкви, батько наказав йому розправити трьохлітньому братові кучері. Біллі пручався і Джіммі сказав: „Як не хочеш на волосся, то дам тобі в рот". Нехотячи, розілляв Джіммі олійок на лице та поплямив одяг, за що батько здорово його протріпав.

Нерозлучні

Батько та син були нерозлучні. Батько завжди брав його зі собою в поле та пояснював скільки волокна виводиться із насіння бавовни, а теж, що горішкова билина закопує свій плід в землю, там він дозріває і тоді його вибирають.

Коли Біллі доріс до шкільного віку, Рут водила його до школи, а звідтіля додому. Як йому сповнилось одинадцять років батько закупив у містечку дім, і вони туди перенеслись. Тут Біллі познайомився із Сибіллею, дівчиною два роки від нього молодшою. Згодом, вони одружилися.

Коли його батька вибрали на стейтового сенатора, він приїжджав з Атланти тільки на кінець тижня і Біллі видимо відчував його брак. Як йому сповнилося 15 років, батько помер на рака. Біллі майже попав у розпач, тому його післали до військового ліцею.

Закінчивши ліцей, 17-річний Біллі одружився, з церкви поїхав на гріб батька, а на другий день зголосився до морської піхоти. Після вишколу, дальшу службу відбував у Чікаґо, наняв помешкання, спровадив Сибіллю, яка знайшла працю і так, вперше вони зажили разом.

Про свою родину він висловлювався так: „Маю брата, що бажає стати президентом, одну сестру, що ганяє на мотоциклах, другу, що проповідує та прибіцює людям блага у небі. Отже, як бачите, я одинокий нормальний в родині"

Поворот до Плейнсу

Відбувши чотирічну службу, Біллі працював якийсь час у магазині брата, а потім перенісся до Атланти, вписавшись на університет. Але скоро покинув студії, замешкав у містечку Мейкон, працюючи на будовах; продавав фарби тощо. Родина в нього збільшилась — три дочки та один син. У нього зродилось почуття життьового невдахи, свою злість перекинув на Сибіллю, а горе топив у пиві, запиваючись до безтями. Згодом вступив до товариства анонімних алькоголіків, що, мабуть, дещо помогло, бо вже менше пив.

Уміжчасі Джіммі закінчив студії та вписався до Морської Академії ЗСА, бо його мрією було мореплавство. Після смерти батька, звільнився із повинности та перебрав заряд господарки. До цього він підготовився, вивчаючи найновіші методи управи бавовни та земних горішків. Маленький магазин розбудував у підприємство, що річно мало два мільйони долярів обороту.

Та Джіммі манила політика. В 1963 році він приїхав до Мейкону і сказав: — Біллі, я попрошу тебе перебрати бізнес. — Попробую, — ледве чутним із зворушенням голосом відповів Біллі. — Він перенісся до дому, в якому прожив 12 чергових літ, а опісля купив власний дім та замешкав у ньому.

Джіммі приїжджав з Атланти і обидва брати спільно проводили довгі години, обговорюючи господарські справи. Біллі відкупив шосту частину майна, та став співвласником.

Джіммі одружився із Розалін, найкращою приятелькою його сестри Рут. Коли ж розпочалася виборча кампанія за вибором його на президента, вся родина брала жваву участь. Після виборів, що закінчились успішно для Джіммі, вся родина зійшлася разом. Джіммі подякував усім, заявивши, що найбільше до його успіху причинився Бі-

(Закінчення на стор. 4)

Теодор Терен-Юськів

У РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ЛЮДКЕВИЧА

Минув рік від 10-го вересня від смерти нашого столітнього музичного корифея, Станіслава Людкевича. Належало б оглянутись і ствердити, як за цей проміжок часу наш народ, згаюючи цього одноразового національного титана, зумів пошанувати і йому віддати честь. З почуттям полегші можна закарбувати, що хоча українське поселення поза материком могло дати дещо і більше для прослави і поширення імени цього, не тільки величезного музикотворця, але й нашого беззастережно цілеспрямованого, національного державника-незалежника, та все ж таки тільки поза межами рідної України відбулися і відбуваються святочні концерти з докладами та вечірки на честь Людкевича. Святкування ці не є таким простим ділом, як би воно, на перший погляд, здавалося. Передусім існує дошкульний брак нот, партитур, музичних платівок, друкованих творів та розвідок про композитора, що неймовірно утруднює організування імпрез. Із другого боку, із-за большевицької окупації, українці на поселенні все ж замало зазнайомленні з творчістю і значенням Людкевича в розвої національно-державницьких ідей цілого народу. Відомо, що спровадити ноти чи і розвідки з України неможливо, їх бо там теж зовсім обмаль або й зовсім немає. Кремль ніколи не спішився давати дозвіл на видавання творів національного характеру.

Твори Людкевича, які все з великими перешкодами, появлялись друком, завжди виходили в такому малому тиражі, що вони відразу ставали бібліофільською рідкістю. Наприклад останнє видання Людкевичевого „Кавказу" і „Заповіту" для хору і фортепіяну, не з оркестрою, виданих „Музичною Україною" в Києві. 1978 року, отже ще за життя Людкевича, охоплює тільки 2,000 примірників. Це ж навіть тільки для музичних шкіл і тих, що студіюють диригентуру не вистане, а де всі інші пов'язані поважніше з музикою? Отже, за старою провокативною засадою Москви, що коли вже і мусить бути партитура видана, то небагато людей зможе її набути для себе. Тому такі партитури, з хвилиною появи, є вже музичними „білими круками". З таких причин наші люди тут змушені шукати нот різними, часом „крутими" дорогами, що досить часто кінчиться безуспішно. Порučивши гарячо двом із наших найкращих піяністичних представників узятися за вивчення світового значення капітального фортепіянового твору Людкевича „Елегії", при недавній зустрічі з піяністом, почув я відповідь, що він і досі не має змоги дістати нот.

Проте все ж тут люди якось не знеохочуються, поконують перешкоди й імпрези з композиціями нашого безцінного музикотворця таки відбуваються і народ громадно з'являється на таких святах.

Мертвецька тиша

Натомість на Україні, де ім'я Людкевича і його музика повинна лунати повсюди всенький рік — нічичирк; в нашій приказці кажеться: „Як заорав". Бож під час похоронів Людкевича там затяжіла зловісна і гробова мовчанка, якби він ніколи не існував. Очевидно воно всім ясне, що в цілому відповідальність за це паде на окупантську, шовіністично - денаціоналізуючу політику Москви. Вона боїться не тільки ідей самостійно-військового Мазепи, але і бойових закликів музично-державницького Людкевича. Звичайно, що поодинокі мистці індивідуально могли б виконувати, на власну руку, вдячні твори Людкевича на своїх виступах, та — на превеликий жаль — і цього немає тепер в Україні.

Найбільш промовистим доказом, як під тиском Кремля, бояться наші мистці і згадувати ім'я Людкевича, доводить цьогорічний т.зв. „Лемківський фестиваль" в Монро, біля Ню Йорку. З Києва приїхало двоє дуже добрих співаків, що успішно виконали низку пісень, але ніодної Людкевичевої пісні. Чи це має бути доказом культурного відношення і ознакою пошани до недавно померлого українського музичного велетня? А в творчості Людкевича стільки лемківських пісень. Він же один із перших пішов досліджувати лемківські пісні.

Торік, у серпні, кілька тижнів перед смертю Людкевича, на попередньому такому ж „Лемківському фестивалі", автор тих рядків зустрінув славне „Тріо сестер Байко" зі Львова. Не можна було не поґратулювати сопраністці Марії за її концерт пісень Людкевича в його 100-річчя, в столиці України Києві, це ж бо був єдиний вияв там же святкування цього одноразового ювілею. Але співачка мені закинула, чому то я уважаю за вказане вчинити в пресі закиди, що ювілей Людкевича не відбувся у Львівському Оперному Театрі. Адже Театр в тому часі відновлювано. Я відповів, що в обличчі ювілею Людкевича, плянування віднови театру мусіли бути зовсім недоладні. Таж Театр можна — і треба було — завчасу відреставрувати, щоб був він власне готовий на таке неповторне свято, як 100-річчя Людкевича. П'ятирічки там плянують все точно, а на ювілей великого українського композитора не потрапили справитись на час. Зрештою у 90 і

(Продовження на ст. 4)

Віктор Боровський

„ОПІКУНИ" РЕЛІГІЇ В СССР

(2)

У звіті Ради у справах Православної Церкви говориться: „Уповноважені Ради в тісному зв'язку з місцевими органами влади, як і в попередні роки, вживали заходів для недопущення прийому в духовні заклади фанатиків, екстремістів та психічно хворих людей". Так, наприклад, в числі осіб, недопущених до вступних екзаменів у Московську Духовну Семінарію, були; „Кучеренко Н. М.,1939 р. народження — інженер заводу „Промзв'язок". Він, начебто, висловлював антисовєтські погляди, в 1971 році його затримано біля американського посольства в Москві, де домагався, щоб його приймити.

Лапін Н. М.,1939 року народження, з Куйбишева, закінчив Інститут міжнародних відносин, має психічні відхилення, виключений з партії в 1972 році.

Недопущені в Одеську Духовну Семінарію Стратейчук Є. С. з Івано—Франківської области, бо має тісні зв'язки з дядьком, колишнім бандерівцем, який проживає в Англії... Намагався вступити в семінарію Лисак Д. С.,1947 року народження, з села Покровки Тернопільської области — депутат сільради".

У звіті цитують уповноваженого Ради по Одеській области Гаврилова, який говорить, що деякі особи зі Західньої України, щоб приховати компромітуючі їх факти переїздять у східні області України або на північ Росії, поступають там на тимчасову працю, а потім подають заяву до семінарії. У звіті до ЦК КПСС Рада наводить свідчення Гаврилова: „Так громадянин Госинець подав заяву з Архангельської области, а, розібравшись, виявилось, що він житель Львівської области, пронизаний духом уніятства; націоналістично наставлений Курилець намагався вступити в семінарію як робітник з Дніпропетровська, насправді ж він — житель Львівської области".

Тут коментарі зайві: Рада у справах культів говорить про все конкретно і зрозуміло. Тут прямо розкривається і національна політика СССР і церковна.

В звіті до ЦК КПСС говориться: „Рада вжила заходів, які обмежують вступ у духовні заклади виходців із Західніх областей України, поклала кінець спробам проникання в число студентів осіб, які мають небажані погляди". Так для втаємничених подається правду про релігійні свободи в совєтах, але, коли хтось з громадян СССР скаже, що переслідують за віру чи не дозволяють вступити в семінарію, то того або засудять за „наклепи", або оголосять божевільним і відправлять на „лікування".

Звіт Ради говорить, що перешкоди для вступу небажаних осіб до семінарій чинять не тільки відповідні місцеві органи, але й викладачі та духовні особи. Основну ролю в цьому відіграє патріярх Пімен, який „виховує свій єпископат і підлеглих йому богословів у дусі патріотизму" — пише звіт, і цитує патріотичні промови Патріярха, подібні до тих, що їх можна прочитати в „Журналі Московської Патріярхії".

Рада у справах Православної Церкви інформує ЦК КПСС, що в духовних учбових закладах з метою „патріотичного виховання майбутнього духовенства" введені такі лекції:

„Успіхи КПСС і совєтського уряду в боротьбі за здійснення програми миру, виробленої XXIY з'їздом партії"; „Ленін і культурна революція"; „Комуністична мораль по відношенні до праці і соціялістичної власности"; „Виховання нової людини — найважливіше завдання комуністичного будівництва"; „Єдність партії і народу — ключ до всіх перемог комуністичного будівництва" та інші.

У звіті говориться, що, наприклад, в Одеській Духовній Семінарії введено спеціяльний курс пропаґандистських лекцій. Студенти щовечора в примусовому порядку мусять дивитися на півгодинну програму „Час" центрального московського телебачення.

У звіті до ЦК КПСС висловлено турботу, що, як духовенство не було б перевірене і льояльно наставлене, все таки треба невсипущо контролювати його дії, бо релігійні погляди, мовляв, ні в якому разі не можуть співіснувати з комуністичною мораллю без обмеження і натиску.

Далі Рада у справах культів при Раді Міністрів розкриває ще одну з найважливіших функцій — видання „Журналу Московської Патріярхії" російською мовою і журналу „Православний Вісник" українською мовою. Ці видання прийнято називати релігійними, але вони дуже далекі від релігії і нагадують звичайну совєтську пресу. Там друкуються совєтсько-патріотичні промови ієрархів, „заходи совєтського уряду і держави в боротьбі за мир" і тому подібне.

Офіційно говориться, що ці два видання є органом Російської Православної Церкви, хоч одне з них видається українською мовою. Але ні те, ні інше не є церковним, а це органи Ради у справах культів при раді міністрів СССР. Про природу цих періодиків у звіті відкрито сказано: „Рада у справах культів виконує цензорські обов'язки щодо виходу у світ видань Московської Патріярхії. При цензурі ми виходимо з того, що „Журнал Московської Патріярхії" попри малий його тираж має широке і своєрідне коло читачів — від простого віруючого і звичайного священнослужителя до закордонного читача, а також офіційних служб і відомств зарубіжних країн. Редакція журналу й авторський колектив у загальному вірно розуміють мету, що стоїть перед журналом". Але тут же Рада додає з пересторогою, що нерідко зустрічаються статті і проповіді „шкідливого характеру".

Рада у справах культів говорить в основному про „Журнал Московської Патріярхії", а не про „Вісник" українською мовою, бо вони є одне й те саме, тільки що „Вісник" друковано українською мовою. Патріотичні совєтські промови з російської перекладені на українську мову.

У звіті говориться, що праця з редакцією — найвідповідальніша, бо більша частина журналу готується, щоб вислати його за кордон. Місячний тираж 15 тисяч. Скільки продається в церквах у Совєтському Союзі, не сказано, але більшість церков російських за кордоном переповнені цим виданням, де його роздають безкоштовно та ще й низько вклоняються тим, хто схоче ці видання взяти. Тож не багато з цих журналів лишається на місці.

Рада у справах культів, звітуючи перед ЦК КПСС, хвалиться, що її вплив на редакцію настільки сильний, що деякі церковні ідеологи навіть занадто перестарались і договорились до того, що „Євангеліє включає в себе тенденцію до соціялізму, розрив з клясовим суспільством, конфлікт з февдальним і буржуазно-капіталістичним способом життя".

І все таки „Журнал Московської Патріярхії", хоч і цілковито зцензурований, він все таки залишається релігійним і Рада, висловлюючи занепокоєння з цього приводу, вимагає „посилювати контролю над журналом та над іншими виданнями релігійного характеру, викидаючи пропаґанду „святих місць" та інші матеріяли, що можуть активізувати церкву".

У звіті багато уваги приділено праці з архиєреями та священиками. Наводиться багато „похвальних" прикладів, як єпископи під невсипущим натиском Ради знижують релігійну діяльність, тобто рідко служать архиєрейські Служби Божі при великому скупченні віруючих, мало проповідують; а в і так нечастих проповідях закликають віруючих „вносити гроші на фонд миру, самовіддано працювати на виробництві" тощо.

Це явище Рада розцінює як позитивне з двох причин: перше, промови ієрархів не викликають релігійного підйому, а подруге — збивають з пантелику віруючих, сіють в душах людей сумнів у порядність єпископа і недовір'я як до духовенства, так і до релігії. У звіті, як приклад, наводяться промови покійного Митрополита Ленінґрадського Нікодима, який, намагаючись збити з пантелику слухачів, говорив про одне й те саме порізному. У звіті зокрема сказано з похвалою, що Нікодим „дотепно, тонко...намагався відвернути увагу молоді від гострих проблем".

Підходячи до питань релігійности населення, Рада у справах культів ділить віруючих на шість категорій і дає оцінку кожній групі.

Характеризуючи звичайних священиків, Рада говорить, що „в теперішній час все більше падає релігійний настрій і віра в небесні сили в лавах пастирів..., в повсякденному житті вони все більше підтримують контакти з представниками місцевих органів влади, підлещуються до них,

(Продовження на ст. 3)

ПОЧАЛАСЬ ОСІННЯ КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ! МЕТА: 2,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ВСТУПАЙТЕ В РЯДИ НАЙБІЛЬШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

„Опікуни" релігії...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

охоче йдуть на контакти, розкриваючи приховані явища". явища".

Це і добре і погано, на думку звіту, де для ілюстрації цитується уповноваженого Ради міста Києва Руденка: „З одного боку священиків треба скорочувати в силу їх релігійного впливу, а з другого — віруючих не зменшується. З одного боку священнослужителів треба викривати, а з другого вони льояльні".

Зі звіту виходить, що „льояльність" має свій позитивний і негативний бік, бо через льояльність не можна розвивати великої антирелігійної пропаганди і знеславлювати священнослужителів, викриваючи їх хиби.

Цей звіт заадресований членам ЦК КПСС і підписаний заступником голови Ради у справах культів при Раді Міністрів В. Фуровим (заступник Куроєдова) далеко ще не повністю розкриває дії Ради у справах культів. Там відчувається недомова. Рада посилається на „певні органи", але відкрито ці органи не називає, залишається таємничою роля патріярха Пімена і Митрополита Талінського і Естонського Алексея.

В тому, що в таких невідрадних умовах Православна Церква ще не загинула, — велика заслуга віруючих. Рада визнає, що „віруючих не зменшується". Ось на цих: обдурених, затурканих, переслідуваних віруючих — українцях, росіянах, узбеках, грузинах, молдаванах, білорусах і тримається Російська Православна Церква. Безбожно-комуністичний режим не може дати собі ради з цією Церквою, яка найближче стоїть до нього, а про існування національних Православних Церков не може бути навіть і мови, бо в дійсній Церкві КПСС і совєтський режим бачить з тривогою величезну духовну силу, спроможну поборювати зло, і в першу чергу, совєтське зло.

У Вашінґтоні...

(Закінчення зі стор. 1)

читав її текст англійською мовою та вмістив її разом з дорогоцінностями з Єрусалиму, Риму, землею з могили Тараса Шевченка в Канаді, цеглою з першої української католицької Церкви в ЗСА, в Шенандоа, Па., а між документами примірники газет „Свобода" й „Америка".

Після короткого слова митрополитів та архиєпископа виступив з привітом від Президента ЗСА д-р З. Бжезінскі. Він почав по українському: Дорогі українські приятелі, важко словами висловити, як мені приємно бути з вами".

В свому короткому привіті президент Картер висловив признання українській громаді за її повні посвяти труди й здобутки. Президент наголосив три моменти: бажання й віру, що собор у Вашінґтоні буде стояти довгі віки, як опора українства, що українці збережуть їхні духові вартості, та що та новобудова, яка постане на цьому місці буде „символом свободи і людських прав у нашій батьківщині та в цілому світі".

Опісля д-р Бжезінскі сказав ще слово від себе. Він підкреслив жертвенність й ті величезні жертви, що їх зложив і складає далі український народ. "Які ви близькі мені і як я відчуваю себе глибоко звязаним з вами", — продовжав він. Згадав про конференцію в Гельсінкі, про права для українського народу і для всіх народів на землі, а закінчив закликом, який глибоко запав у серця присутніх: „Будьте вільними людьми!" Оплесками переривали присутні слово д-ра Бжезінского і оплесками пращали його.

Після посвячення плити владики, священики й вірні перейшли до залі, в якій відправлено Архиєрейську Службу Божу. Співав хор під керівництвом диригента Миколи Кармелюка, якому о. Шавель зложив публічну подяку за перетворення групи співаків у такому короткому часі на добрий хор. Слова владик були попереджені привітом Патріярха Йосифа.

Змістом цього привіту, як і головним мотивом виступів владик було: Тут у цій святині і поза нею плекаймо й голосім християнство, як його прийняв український народ, християнство, за яке ми платили й платимо кров'ю. Віра в Бога і його визнавання в рідній мові та згідно з рідними обичаями, це сила, якої і врата адові не одоліють", але віра ця мусить бути підкреслена вчинками.

Під кінець Служби Божої десять священиків розійшлися по залі й на площі, щоб уможливити всім прийняти св. Причастіє. А гимном-молитвою „Боже великий єдиний", що його співали всі присутні і якої відгомін виходив далеко поза обшир храму, закінчено цю історичну Архиєрейську Службу Божу.

Три місцеві телевізійні станції передавали уривки з тих урочистих святкувань, які стали подією не лише для українців, але й для цілого Вашінґтону. Також місцеві радіостанції і преса подали обширні звідомлення.

Крім д-ра Бжезінского, Білий Дім репрезентувала Наталія Слюзар, адміністративний асистент президентського дорадника в справах національних груп д-ра Стівена Аєлло, а Державний департамент Оскар Кла-єт.

Після Архиєрейської Служби Божої парафія Пресвятої Родини прийняла понад 1,500 осіб даровим полуденком. І в цьому виявився також підхід і розмах отців пароха і його помічника та Церковного комітету. А вечером відбувся дуже вдалий концерт переведений в основному місцевими силами. Мала українська громада у Вашінґтоні тим концертом показала, що навіть при невеликому числі можна знайти таланти, які гідно репрезентуватимуть українське мистецтво.

ПЛАТНЕ ОГОЛОШЕННЯ

Політичне оголошення „Ал Д'Амато на сенатора зі стейту Ню Йорк", яке появилось у „Свободі" та „Українському Тижневику" 6-го і 7-го вересня ц.р., було заплачене Українсько-американським комітетом за вибір А. Д'Амата.

На Союзівці...

(Закінчення зі стор. 1)

Орися Ганушевська і Володимир Квас (перший справа) вручили нагороди переможцеві Зенонові Сниликові і фіналістові Константинові Беньові.

Матківський добився перемог над Романом Ракочим, мол., у чвертьфіналі, 6-4, 6-2. та нал Юрієм Фалинським у затяжному півфінальному двобою — 6-4,4-6,6-4. Після цієї перемоги у неділю перед полуднем у д-ра Матківського не залишилося досить фізичної енерґії, щоб протиставитись знаменитому Дурбакові.

В рунді переможених, тобто змагунів з одною програною, молодий юнак Адріян Кутко переміг Юрія Витановича вислідом 6-4, 1-6, 6-2.

У групі сеньйорів трикратний примат Бориса Кучинського перервав Зенон Снилик, перший чемпіон цього турніру в 1969 році, який вперше змагався в цій групі. У фіналі Снилик переміг крайового чемпіона старших сеньйорів Константина Беня вислідом 6-0, 6-3. У півфіналах Снилик переміг Андрія Пащука 6-0, 6-1, а Бень — Кучинського вислідом 7-5, 6-4.

У групі переможених Ігор Сохан переміг Романа Ракочого, ст., 7-6, 6-1.

Турніром проводили інж. Ю.Савчак і З.Снилик при помочі інж. Ракочого.

Нагороди фіналістам вручили головний контролер УНСоюзу проф. д-р Богдан Гнатюк, управитель Союзівки Володимир Квас та новообрана „Міс Союзівка" Орися Ганушевська, сповнивши в цей спосіб свою першу репрезентативну функцію.

В пам'ять нашої Дорогої ТЕТИ

бл. п. Софії Стефанович Головко

складаємо 50.00 долярів на Патріярший Фонд.

Д-р Михайло і Ляля ГУК

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 7-го вересня 1980 р., по короткій і жорстокій хворобі, на 60-му році життя, померла

бл. п.

ГАЛИНА СКРОБКО

з дому ВАРНИЦЬКА

ПОХОРОН відбувся 13-го вересня 1980 року, о год. 10-ій ранку з української католицької церкви РПД Марії в Лос Анджелесі, Кал.

Спи спокійно в соняшній Каліфорнії, недалеко від міста Лос Анджелес.

ОЛЕКСА — муж
НІНА — дочка
РОМАН — син
ГАННА — невістка

У світлу пам'ять мого Найдорожчого і ніколи Незабутнього МУЖА

сл. п. д-ра

ВОЛОДИМИРА ЦЕЛЕВИЧА

політичного і суспільного діяча, редактора, посла до Варшавського Сойму, секретаря Українського Національного Демократичного Об'єднання у Львові, арештованого Совєтами і вивезеного до тюрми на Лубянці у Москву, засудженого там на голодову смерть, де закінчив страдальне життя зі своїми ідеалами та любов'ю до України.

У СОРОК ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ЙОГО СМЕРТИ

будуть відслужені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ і ПАНАХИДИ

в суботу, 27-го вересня 1980 року о год. 9-ій рано, в церкві св. Юра в Ню Йорку; в Римі, в соборі Св. Софії; в Чікаґо, в церкві Рождества Божої Матері.

Дружина — ОЛЬГА
Дочка — ХРИСТИНА ОКСАНА з мужем ЮРІЄМ
Син — д-р БОГДАН з дружиною
Внуки
Родина в Америці, Австралії і Україні

Просимо злучитися в цей День з нами молитвами за спокій Його Душі.

Закінчив університетські студії

Павло Маланій, син Богдана і Люби Маланіїв, народжений 16-го жовтня 1957 року в Кентон, Огайо, закінчив 25-го травня студії дипломом бакалявра з мистецтва у Стейтовому університеті в Акрон, Огайо. Початкову і середню школу Павло здобув у Кентоні. Від шкільного віку був активний при УКЦеркві як вівтарний хлопець, від 1964 року був примірним пластуном новаком, а опісля — членом осередку юного СУМА ім. гетьмана Мазепи в Кентоні. Як добрий спортовець, Павло здобув кілька нагород-трофеїв; в слові і письмі знає українську мову; любить і належно цінить українське мистецтво. Тепер він мешкає і працює в Клівленді.

Павло Маланій

Патріотична українська родина Б. і Л.Маланіїв гарно виховала сина на потіху собі і громаді. Батько Богдан — щирий український патріот, також мистець, абсольвент Державної учительської семінарії в Самборі в 1928 році, довголітній приятель і виховник Пласту. В роках 1930-1933 студіював у великого мистця-імпресіоніста Олекси Новаківського у Львові.

Вся родина є членами Відділу 115 УНСоюзу в Кентоні, Огайо.

Н.Н.

Рахунок собі: КУК...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ве чи пощастило б оберегтися від асиміляції в англокельтському морі. Якщо б серед етнокультурних груп не було організованої активної української групи — з її центральним керівництвом і суто-українською державницькою ідеологією! — тоді напевно концепція мультикультурної Канади не знайшла б тут ані грунту ані позитивного відгуку державної влади.

Позаканадська діяльність

Перші два десятиріччя існування Комітету Українців Канади позначилися позаканадською активністю у співпраці з Українським Конгресовим Комітетом... чи то на форумі ПАУК, чи у координованих співвиступах в обороні прав України на форумі Об'єднаних Націй і перед урядами Канади, Америки, Великобританії та інших держав Заходу.

Третє дисятиріччя записалося в історії Комітету, як десятиріччя творення всесвітнього українського об'єднання: Комітет Українців Канади — з усіма своїми складовими організаціями і зростаючими кадрами молоді — став другою головною колоною у творенні Світового Конґресу Вільних Українців. Четверте десятиріччя — це бурхливі роки оборони відродженої української самобутности під московською окупацією. Авторитетний голос Комітету Українців Канади, зміцнений голосами патріотичної молоді, мав реальний вплив на проведення одностайних резолюцій канадського парляменту в обороні українських політв'язнів та в рішенні уряду інтерпелювати в їхній справі.

Коли ми наближаємося до чергового конґресу Комітету Українців Канади, тоді нам не вільно ні на мить забути дотеперішніх досягів цієї установи. Бо вони всі наші, спільні. Діючи окремо, жадна організація не могла б зробити українську присутність такою видною, якою вона є тут сьогодні.

Кінець

„Мій брат — Біллі"

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ллі, бо зайнявся господаркою. А відтак обидва брати обнялися.

У Біллі був непогамований, гарячий, вибуховий темперамент, але як брат став Президентом, він став вкусливим. Він завсіди стояв у тіні свого старшого брата, аж оце дістався на перші сторінки. А там, Біллі закупив бензинову стацію. До Плейнсу почали громадно напливати відвідувачі-туристи та жадні сенсаційних новинок репортери.

Біллі швидко зрозумів що президентура брата — для нього це копальня золота. Він дальше запивався, але цим разом вже пивом, що мало назву його імени защо йому солено заплачено.

На цьому кінчиться розповідь Рут Стейплетон. На підставі звідомлень преси, подаємо дальші відомості.

Політик та бізнесмен

У вересні 1978 року Біллі гостював у президента Лівії, Муаммара Каддафі. Щоби нав'язати кращі відносини із ЗСА, Каддафі вислав 12-членну делеґацію, що мала об'їхати дев'ять стейтів. Але справжньою його ціллю був закуп мисливських і транспортових літаків у ЗСА.

У січні м.р. делеґація арабів приїхала до Атланти,і Біллі приняв ролю господаря, показуючи їм урядові будиники тощо. За це подарували йому сріблом викуте сідло, срібне накриття, дорогоцінну шаблю та інші вартісні речі.

На закид, що Лівія дає притулок арабським терористом, які нападають на Ізраїль, Біллі відповів що до найкращих своїх друзів зараховує арабів. А відтак він поспитав, кого є більше в світі, жидів чи арабів та додав, що жидівська преса постійно очорнює арабів. Такими висловами Біллі придбав собі впливових ворогів — жидів.

На тему срібноро сідла виникнув жарт: „Хай ще подарують коня, і туди йому дорога".

Та з Біллі виявився невдалий бізнесмен; позичав гроші в одному банку, щоби сплатити відсотки та інші борги в інших банках чи підприємствах. Тих 200,000 дол., що одержав від Лівії видав за чотири місяці. Бо гроші видавав, як полову. Він так заплутався у власне павутиння, що мусів затруднити книговода, який за 5,000 долярів подав стан його фінансів в чому заборгування за податки було на 100,000 долярів. Притому виявлено, що його маєток має вартість одного мільйона, а залеглості в оборотах — пів мільйона.

Нависли хмари

Над Біллі нависли грізні хмари у формі трьох слідчих органів. Перший — це Федеральна лава — присяглих, другий — це Департамент судівництва, а третій — це Конгресова комісія.

Переслухання почала лава присяглих у січні ц.р. в справі позики 1,1 мільйона дол. у банку Джорджії, президентом якого був Берт Ленс. Не чекаючи довго, Біллі поїхав у березні зі своєю дружиною до Ляс Веґас, мовляв, на відпочинок, а потім перебував у шпиталі для моряків в Лонґ Біч, Каліфорнія, у відділі лікування алькоголіків. На зізнаннях, він прикрився п'ятою поправкою до конституції.

Генеральний прокуратор Бенджамін Сівілетті, мусів розпочати слідство, на вимогу членів Конґресу, в справі грошей, що їх Біллі отримав від Лівії. Сівілетті написав довірочний звіт, в якому пропонував, щоб Біллі зареєструвався як аґент чужої держави. Це письмо, Президент переслав братові, що, очевидно, викликало негодування. Біллі послухав поради і зареєструвався.

Але найбільше твердим горіхом виявилась Конгресова комісія. Протягом двох днів в другій половині серпня ц.р. Біллі, оточений своїми оборонцями, впрівав під час допитів. Його запитано, чи йому відомо, що два із його найближчих партнерів знаходяться під слідством за торгівлю наркотиками? Він відповів, що про це не знав. В його зізнаннях виявилась плутанина, неточності та противоріччя. Комісія дальше розглядає його справу, що вигідно республіканцям, бо наближаються вибори.

Немає сумніву, що афера Біллі наносить шкоди Президентові. Його офіційне становище є таке, що Біллі, як і кожен інший громадянин, втішається свободою вислову та дії в рамках законів. Запитаний журналістом, він відповів: „Мій брат — це хвора людина".

У річницю смерти...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

95-річчя Людкевича, Львівський Оперний Театр не був відновлюваний, а ювілейні святкування там не відбулись. Не можна сумніватись у національну свідомість сестер Байко. А проте — ніде правди діти — вони, мабуть, таки мусять вести себе по-совєтськи точніше було б: по московськи, бо Москва навчила, а головно змусила поневолені народи та їх представників говорити неправду. Бо хіба ж Марія Байко могла з переконанням говорити, що у Львівському Оперному Театрі ще таки ювілейний концерт творів Людкевича буде, восені, як тільки той театр відновлять. Або, що Людкевич оперу „Довбуш" „поправляв" і тому її не виведено в час його 100-річчя. Відомо, що Людкевич вже опери не „поправляє", залю театру відновлено, та твердження пані Марії не справдились і досі. Ще було одне моє питання: „А як воно з його урочистостями в столиці України?" „Буде, буде в жовтні концерт творів Людкевича і в Києві!" прийшло запевнення. А це вже чуть-чуть і другий жовтень за спиною, а про Людкевічівський концерт у Києві ні „слиху ні диху".

Москва боїться

Москва боїться композицій Людкевича, так як і поезій Шевченка; звісно ж, що від літ не вільно влаштувати Кобзаревих концертів ні в Києві, ні у Львові, ні в інших більших містах. Декому з українців, головно не-музикальних, імпонувало тут, на поселенні, що було приготовлено кільканадцять рефератів про творчість Людкевича на його ювілей у Львові. Та Україна потребує животворної і патріотичної музики Людкевича, а не таких докладів, які за цензурними і викривленими ворогом напрямними виголощуться для пантеличення народу. Навіть за Сталіна ще можна було почути виконання Людкевичевого „Заповіту", однак у Брежнєве „сьогодення" не виконано цієї композиції ні на 100-літньому ювілеї композитора, ні по його смерти. Виведено тоді тільки „Кавказ". Чому однак цю корону творчости Людкевича не награно, в тому самому часі,як неповторну унікальність, на стереофонічну платівку, цього бучімто ніхто і не знає. „Онєгінів" і „Ґодунових" нграє Москва десятки разів, Україні це заборонено. Протинаціональний і протикультурний шовінізм окупанта затримує і задушує наш культурний розвій на кожному кроці.

Само собою, що ніхто не міг поважно брати совєтського повсякчасного пустомельства ще за життя Людкевича, що композиції його будуть у цілості видані. Тепер, по смерти, навіть обіцянки увірвались. Видавництво „Музична Україна" недавно оповістила намічені до видання твори, Немає там ані одної композиції Людкевича. Зате бовваніють там такі безглуздя як: „Навіки разом".

Тому в такім незавиднім і трагічнім положенні, в якім знайшовся український народ зі своїми культурними запотребуваннями і вимогами, на українців тут на поселенні спадає вагомий обов'язок і почесне та патріотичне завдання запізнаватись, виконувати і поширювати високомистецьку і героїко-патріотичну музику Людкевича, яка найкраще і найглибше втілює ідеали нашої боротьби за волю і державність суверенної України. Щоб за віщими словами Франка і одноразово-музикою Людкевича з кантати „Наймит" здійснилась наша відвічна мрія, щоб народ наш був:"... в власнім краю сам свій пан".

Вступайте в члени УНС!

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Увага! *Лігай Веллі і околиця!* *Увага!*

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Аллентавнської Округи

повідомляє, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГИ

відбудуться

у суботу, 27 вересня 1980 р., о год. 4 по пол.
в залі American Ukrainian Citizen Club
Main — East Street, WEST EASTON, Pa.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття.
2. Перегляд-провірка організаційної праці Округи за останні місяці.
3. Обговорення осінньої кампанії, метою якої є придбати 2,000 нових членів до кінця цього року.
4. Обговорення загальних союзових справ.
5. Внески, запити і закриття зборів.

До участи в нарадах запрошується всіх членів Відділових Управ, членів Контрольної Комісії і делеґатів останньої Конвенції слідуючих Відділів:

44, 46, 47, 48, 124, 137, 143, 147, 151, 288, 318, 369, 438

У нарадах візьмуть участь:

д-р Іван Флис, головний предсідник УНС
Анна Гарас, головна радна УНС
Степан Гавриш, старший обласний організатор УНС

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Михайло Колодруб, *почесний голова*
Анна Гарас, *голова*
Дмитро Мушастий, *касир*
Стефан Муха, *секретар укр. мови*
Анна Строт, *секретарка анг. мови*

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 13-го ВЕРЕСНЯ 1980 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. На порядку: вибір делеґата на XIII Конґрес УККА. Дивідендові чеки члени повинні відібрати на зборах до 20 жовтня 1980 р., після цієї дати чеки будуть відіслані до Головної Канцелярії УНС. — В. Марущак, рек. секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ ГРАВ, членка УНС Відд. 62 Т-ва Згода у Філядельфії, Па., померла 16 березня 1980 р. на 85-му році життя. Нар. 1895 р. в Зах. Україні; членкою УНС стала у 1935 р Залишила у смутку сина Володимира. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії у Факс Чейс, Філядельфія.

Вічна Їй Пам'ять!
Василь Васильків, секр.

КАТЕРИНА ГАРАСИМ, членка УНС Відд. 220 свв. Петра і Павла в Чікаґо, Ілл., померла 12 квітня 1980 р. на 76-му р. життя. Нар. в Україні; членкою УНС стала у 1932 р. Залишила у смутку братанка Михайла з родиною. Похорон відбувся 15 квітня 1980 р. на цвинтарі св. Миколая в Парк Рідж, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Едвін М. Блідий, секр.

АЛЬФРЕД САВТВЕЛЛ, член УНС Відд. 259 Непороч. Зачаття П.Д.М. в Чікаґо, Ілл., помер 24-го березня 1980 р. на 31-му р. життя. Нар. 1948 року в Ілліной; членом УНС став у 1978 р. Залишив у смутку дружину Филіс, маму і три сестри. Похорон відбувся на цвинтарі Форест Говм, Вакеґен, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Юлія Ґуґлик, секр.